

Innst. 29 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument 8:116 S (2011–2012)

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Kenneth Svendsen om lik merverdiavgiftssats på næringsmidler

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet ble følgende forslag fremmet 9. mai 2012:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 5-2 for å innføre lik merverdiavgiftssats for næringsmidler med 15 pst. med virkning fra og med 2013.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse og begrunnelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, lederen Torgeir Micaelsen, Torfinn Opheim, Knut Storberget og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jørund Rytman, Ketil Solvik-Olsen, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Senterpartiet, Arne Bergsvåg,

fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at finansministeren har uttalt seg om forslaget i brev av 12. juni 2012 til finanskomiteen. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen viser til at det i dag er ulik merverdiavgiftssats på næringsmidler. Det skal beregnes merverdiavgift med alminnelig sats på 25 pst. med mindre annet er uttrykkelig fastsatt. For næringsmidler er satsen 15 pst. Næringsmidler som omsettes som del av en serveringstjeneste, skal avgiftsberegnes med alminnelig sats. Hva som menes med næringsmidler er nærmere regulert i merverdiavgiftsloven § 5-2, jf. merverdiavgiftsforskriften §§ 5-2-1 flg.

Komiteen viser til at merverdiavgiften er en generell avgift på forbruk av varer og tjenester som er en viktig inntektskilde for staten. Dette tilsier at avgiftsgrunnlaget er bredt og at antall satser, fritak og særordninger er færrest mulig. Et avgiftssystem med flere satser og fritak bidrar til å øke de administrative kostnadene ved avgiften. De administrative kostnadene ved avgiften må i første rekke bæres av de næringsdrivende som i realiteten er de som oppkrever avgiften for staten.

Forslagsstillerne viser til at restaurant- og serveringsvirksomheter opererer med to ulike satser avhengig av om maten skal fortæres på stedet eller tas med. Slike elementer i systemet gjør det, etter forslagsstillerens syn, både unødvendig komplisert for næringsdrivende og frustrerende for forbrukerne. Eksempelvis vil bespisning på restaurant ha en merverdiavgift med alminnelig sats på 25 pst. Ønsker en derimot å ta med seg maten («take-away»), vil en ha en merverdiavgift med redusert sats på 15 pst. I utgangspunktet er det likevel snakk om det samme måltidet.

En eventuell innføring av redusert sats på 15 pst. på serveringstjenester vil redusere avgrensingspro-

blemene mellom mat som serveres og mat som tas med. Forutsatt at alkohol fortsatt skal legges ordinær merverdiavgiftssats, vil imidlertid forslaget gjøre regelverket vanskeligere for serveringssteder som serverer alkohol, men som ikke tilbyr «ta med»-mat. Slike næringsdrivende opererer i dag kun med én sats, men vil med redusert sats på servering måtte operere med to avgiftssatser for samme måltid. Serveringssteder som ikke leverer «ta med»-mat, vil dermed stå overfor et mer komplisert system med økte administrative kostnader.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, tar til etterretning at regjeringen anslår at redusert merverdiavgiftssats på 15 pst. for serveringstjenester vil gi et provenytnap på om lag 2,8 mrd. kroner årlig. Anslaget er usikkert, men gir en indikasjon på størrelsesomfanget. De store budsjettkonsekvensene innebærer at et slikt forslag eventuelt må gjennomføres i budsjettsammenheng.

Flertallet viser til finansministerens uttalelse der det fremkommer at enkelte europeiske land, deriblant Sverige og Finland, de siste årene har innført redusert merverdiavgiftssats på restauranttjenester. Vurderinger tyder på at virkningen av redusert merverdiavgiftssats på prisen kan være begrenset. En finsk undersøkelse viser at en representativ restaurant reduserte prisen med om lag 2 pst., mens den gjennomsnittlige prisreduksjonen ble anslått til om lag 5 pst. Full overveltning av satsreduksjonen skulle tilsi en reduksjon på om lag 7 1/2 pst. Hele avgiftsreduksjonen kommer altså neppe forbrukeren til gode.

Noe av begrunnelsen for å redusere merverdiavgiftssatsen på serveringstjenester i andre land har vært å bidra til økt sysselsetting. Norge har en lav arbeidsledighet og mange utenlandske arbeidstagere i serveringsbransjen.

På denne bakgrunn ser ikke flertallet grunn til å innføre redusert merverdiavgiftssats på serveringstjenester.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at dagens regelverk med to forskjellige avgiftssatser for serveringsvirksomhet, alt ettersom maten spises på stedet eller tas med, er unødig kompliserende for både næringsdrivende og forbrukere.

Disse medlemmer mener at dagens system medfører en avgiftsmessig diskriminering av rene serveringssteder sammenliknet med foretak som også leverer «ta med»-mat. Disse medlemmer mener at denne avgiftsordningen er ubegrunnet, den gir rom for omgåelser og er vanskelig å kontrollere. Disse medlemmer mener også at dagens system ikke er forbrukervennlig, og gir næringsdrivende unødig merarbeid dersom man driver både servering og leverer «ta med»-mat. Disse medlemmer viser også til svarbrevet fra finansministeren der det fremkommer at flere land den siste tiden har innført redusert merverdiavgiftssats for serveringstjenester.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn det er behov for å forenkle merverdiavgiftssystemet, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 5-2 for å innføre lik merverdiavgiftssats for næringsmidler med 15 pst. med virkning fra og med 2013.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 5-2 for å innføre lik merverdiavgiftssats for næringsmidler med 15 pst. med virkning fra og med 2013.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:116 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Kenneth Svendsen om lik merverdiavgiftssats på næringsmidler – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 18. oktober 2012

Torgeir Micaelsen

leder

Arve Kambe

ordfører

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen,
datert 12. juni 2012****Dokument 8:116 S (2011-2012) fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Kenneth Svendsen**

Jeg viser til brev 23. mai 2012 med representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Kenneth Svendsen om lik merverdiavgiftssats på næringsmidler. Dokumentet er oversendt meg for uttalelse.

Det skal beregnes merverdiavgift med alminnelig sats på 25 pst. med mindre annet er uttrykkelig fastsatt. For næringsmidler er satsen 15 pst. Næringsmidler som omsettes som del av en serveringstjeneste skal avgiftsberegnes med alminnelig sats. Hva som menes med næringsmidler er nærmere regulert i merverdiavgiftsloven § 5-2, jf. merverdiavgiftsforordningen §§ 5-2-1 flg.

Merverdiavgiften er en generell avgift på forbruk av varer og tjenester og er en viktig inntektskilde for staten. Dette tilsier at avgiftsgrunnlaget er bredt og at antall satser, fritak og særordninger er færrest mulig. Et avgiftssystem med flere satser og fritak bidrar til å øke de administrative kostnadene ved avgiften. De administrative kostnadene ved avgiften må i første rekke bæres av de næringsdrivende som i realiteten er de som oppkrever avgiften for staten.

En eventuell innføring av redusert sats på 15 pst. på serveringstjenester vil redusere avgrensingsproblemene mellom mat som serveres og mat som tas med. Forutsatt at alkohol fortsatt skal ilegges ordinær merverdiavgiftssats, vil imidlertid forslaget gjøre regelverket vanskeligere for serveringssteder som serverer alkohol, men som ikke tilbyr ta med mat. Slike næringsdrivende opererer i dag kun med en sats, men vil med redusert sats på servering måtte operere med to avgiftssatser for samme måltid. Serveringssteder

som ikke leverer ta med mat vil dermed stå overfor et mer komplisert system med økte administrative kostnader. Forslaget kan også åpne for nye unndragelsesmuligheter innen restaurantnæringen ved at servering av alkohol henføres til matserveringen.

Det kan anslås at redusert merverdiavgiftssats på 15 pst. for serveringstjenester vil gi et provenytap på om lag 2,8 mrd. kroner årlig. Anslaget er usikkert, men gir en indikasjon på størrelsesomfanget. De store budsjettkonsekvensene innebærer at et slikt forslag eventuelt må gjennomføres i budsjettssammenheng.

Enkelte europeiske land, deriblant Sverige og Finland, har de siste årene innført redusert merverdiavgiftssats på restauranttjenester. Vurderinger tyder på at virkningen av redusert merverdiavgiftssats på prisen kan være begrenset. En finsk undersøkelse viser at en representativ restaurant reduserte prisen med om lag 2 pst., mens den gjennomsnittlige prisreduksjonen ble anslått til om lag 5 pst. Full overveltning av stasreduksjonen skulle tilsi en reduksjon på om lag 7 ½ pst. Hele avgiftsreduksjonen kommer altså neppe forbrukeren til gode.

Noe av begrunnelsen for å redusere merverdiavgiftssatsen på serveringstjenester i andre land har vært å bidra til økt sysselsetting. Sverige reduserte merverdiavgiftssatsen på restaurant- og cateringtjenester fra 1. januar i år. Det ble da anslått at tiltaket innebar en kostnad på omtrent 0,6 mill. SEK per jobb. Det tyder på at redusert merverdiavgift på serveringstjenester er et svært kostbart sysselsetningstiltak.

På denne bakgrunn ser jeg ikke grunn til å innføre redusert merverdiavgiftssats på serveringstjenester.

